

PATRIKHANE

HAKAN PAKSOY

İstanbul'daki Yeni Roma: Patrikhane

Hakan Paksoy

"Türkiye, 84 yıl önce yedi düvele karşı verdiği o büyük mücadeleyi unutup, küreselleşme, demokratikleşme insan hakları, barış sloganları eşliğinde büyük bir savruluşa yönelmektedir. Türk Milleti'nin ... bağımsızlığı seçip elinin tersiyle ittiği Sevr boyunduruğu, ne yazık ki Türkiye'nin boynuna geçirilmiş, son ilmiğin atılıp ipin çekilmesine ramak kalmıştır."

Bu sözler merhum Sadi Somuncuoğlu'nun *"Patrikhane ve 551 yıllık Hesap - İstanbul'da Yeni Roma İmparatorluğu"* kitabının ilk sayfası ve ilk paragrafından. Kitap 2004 yılında Akçağ'dan çıkmış. Sunuş yazısı altındaki tarih de 30 Ağustos 2004.

Sadi Bey hemen devamında *"Tehlike, bağıra çağıra geldiği hâlde 'Çok karamsarlığa gerek yok' havası pompalansa da"* diyerek, Kıbrıs, Irak'ın kuzeyindeki yapılanma hazırlıkları, Kerkük'te yaşananlar, Ege ve İstanbul'la ilgili gelişmelere dikkat çekiyor. Ve tehdidin merkezinde de Fener Rum Patrikhanesi ile Ruhban Okulunu olduğunu söylüyor. Malum, Fener Patrikhanesi Lozan'da kiliselerden bir kilise hâline getirilmişti.

Sadi Somuncuoğlu Sunuş'ta, *"Millet kavramından tarih şuuruna bütün mukaddeslerimiz tartışmaya açılıp, bir milleti millet olmaktan çıkaracak düzenlemelerle tam bir kaos ortamı yaratılırken ... Lozan'ın revize edilmesi noktasına vardırılmıştır"* diyor. Tarihi tekrar edelim: 30 Ağustos 2004.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın, *"Lozan güncellenmeli"* diyerek Yunanistan cumhurbaşkanıyla tartışmalarını ya da *"Lozan zafer diye yutturulmaya çalışılıyor"* sözünü sadece hatırlatmakla kalıp bugüne bakalım. Bugün görev günü çünkü.

Barış konferansındaki siyaset

15 - 16 Haziran'da (2024) İsviçre'de, Rusya'nın çağrılmadığı *"Ukrayna Barış Konferansı"* düzenlendi. Konferansa Türkiye'den Dışişleri Bakanı Hakan Fidan ve Fener Rum Kilisesi Patriki katıldı. Hatta ortak bildiriye de imzaladılar. Kamuoyundan ve özellikle de Devlet Bahçeli'den gelen tepkiler bakanlığa, Patrikhane'nin *"konumuna ilişkin devlet politikamızda herhangi bir değişiklik olmadığı da izahtan varestedir."* açıklamasını yaptırdı.

Bakanlık Sözcü'sünün cümlesi çok doğru. Politikada bir değişiklik yok. Zaten Fener Rum Kilisesi'nin *"Ekümenikliği (!)"* tanınmış durumda. Açıklama da tepkileri yumuşatmak için olsa gerek. İnternette yapılan aramada hemen karşımıza Patrik'le yapılan aşağıdaki röportajda söyledikleri geliyor.

"Ankara bu unvanı [ekümenik H.P] kullanmaya mecbur değildir ama kullanılmasına da engel olmamalı. Belki bunun etkisi altında İbrahim Kalın gibi okumuş insanlar sayesinde bu olgunlaştı. Nitekim Cumhurbaşkanı Erdoğan dedi ki: 'bu ekümeniklik meselesi Hıristiyanları ilgilendiren bir konudur.' ... neticede 'ekümenik' diye hitap eden bir [davet mektubu](#) geldi bana geçen yıl. (16 Ağustos 2022)"

Papa Francesco'nun 29 Kasım 2014'teki Türkiye ziyareti öncesinde yaptığı açıklamada *"Ekümenik Patrik'i ziyaret etmeye hazırlanıyorum. Roma Piskoposu'nun (Papa) Ekümenik Patrikhane'yi ziyareti ve Patrik Bartholomeos'la şahsen yeniden görüşecek olmam, Roma ve Konstantinopolis makamlarını birleştiren derin bağların ve bizi hâlâ ayıran engelleri sevgi ve gerçek vasıtasıyla aşma arzusunun bir göstergesi [olacaktır.](#)"* demişti.

Papa Francesco 2021 Mart'ında Irak'ı ziyaret etti. Barzani yönetimi (IKBY) anısına pul bastırıp Papa'ya hediye etti. Pul, topraklarımızı içine alan IKBY haritasıydı. Bu aynı zamanda Sevr haritasıydı da.

Küba'nın başkenti Havana'da 13 Şubat 2016 'da Katolik ve Ortodoks kiliseleri buluştu. **"962 yıllık bir ayrılığın ardından ilk kez bir Papa ile Rus Ortodoks Kilisesi Patriki bir araya geldi"** Otuz maddelik ortak bildiri imzalandı. *"Hristiyanlığın doğduğu topraklarda bugün Hristiyanların ve diğer bazı dini cemaatlerin yerlerinden edildiği, 'kiliselerin barbarca tahrip edilip yağmalandığı' belirtildi ve 'Uluslararası toplumu, Hristiyanların Orta Doğu'dan atılmasını önlemek için acilen harekete geçmeye çağırıyoruz' denildi."*

Kiliselerin hedefi

Bu projenin kökü tarihin derinliklerinde. *962 yıllık ayrılıktan sonra ilk kez bir araya gelme çok doğru değil.* Yukarıdaki cümledeki Papa yerine Katolik kilisesi yazarsak hiç doğru değil. Aşağıdaki satırlar İngiliz tarihçi Arnold Toynbee'den.

"1439'da Floransa'da akdedilen bir Kilise Şûrâsı'nda, Doğu Ortodoks Kilisesi'nin mümessilleri, karşılığında Garb âleminin İstanbul'u Türklerin fethinden kurtaracağı ümidiyle istemeyerek Roma Papalığının kilise üstünlüğünü tanımışlardı. İstanbul'daki Rum patriğinin muavini olan Moskova Metropolit Başpiskoposu bu şûrâda hazır bulunmuştu ... fakat Moskova'ya geri geldiği zaman Papa'nın üstünlüğünü tanımadı ve azledildi."

Peki, 1439'da daha İstanbul Türkler tarafından alınmamıştı. O hâlde buna sebep neydi? Cevabı yine Tonybee'de. *"Doğu ve Batı Hristiyanlığı birbirine daima yabancı kalmıştır ... öyle ki, onlardan biri diğerine tarihin 'Muahhar [sonradan olmuş H.P]-Hristiyan' safhası diyebilir."*

Toynbee'nin bir cümlesi daha var. Diyor ki: *"... biz Frenkler, Türklerin 1682-1683'teki İkinci Viyana Muhasarasından beri tarihimizde ilk defa olarak kendimizi müdafaa vaziyetine çekilmiş bulunuyoruz."*

Bu düşüncüyü, *"Türklerin tarihte ikinci kez ama Balkan ülkelerinin anlaşması için Tuna kıyılarına kadar geldiklerini ve aynı zamanda da Türklerin etkisinin Himalaya Dağları'na kadar yayıldığı ve bir Asya birliğinin söz konusu olduğu"* ifadeleriyle birlikte daha iyi anlarız. Bu ifadeler Atatürk'ün ölümünden iki gün önce Fransa'da yayımlanan Les Mois dergisinde çıkan makaleden.

Dünya ve Garb kitabı, Toynbee'nin, 1951- 1952 yıllarındaki konferanslardaki konuşmaları toplanarak basılmış. (Konferanslara, İkinci Dünya Savaşı sonrası Batı'nın toparlanma çalışmaları diyebiliriz. Bu hususta daha geniş değerlendirme başka bir yazının konusu.

21.yüzyıldaki Orta Doğu ve Türkiye

Papa ve Rus Ortodoks Patriği'nin imzaladıkları sonuç açıklamasında *"dinler arası diyalog ve inanç özgürlüğü" de var. Ancak burada "Din" dedikleri kilise farklılıkları. "Ortadoğu ve Kuzey Afrika'daki Hristiyanların maruz kaldıkları baskılar"* konusu da bunu ortaya koyuyor. Hasım da Müslümanlar değil. Millî kimlikler. Daha doğrusu Türk kimliği. Çünkü aşamadıkları, diz çöktüremedikleri, iş birlikçi yapamadıkları kimlik, Türk kimliği.

Bugün yaşananlar da bu büyük projenin uygulama safhası. Başlangıcı geçmişe uzanan, 21. Yüzyıla girerken uygulama planına uygun Müslüman (!) şantiye (!) şefleri temin edilen bir proje. Şantiye görevlileri de Dimyat'a pirince gideceklerini sanırken sadece evdeki bulgurdan olmadılar. Zahire ambarında ne varsa kaybedecek hâle geldiler.

Yine cennetmekan Sadi Somuncuoğlu'na dönüyoruz. Diyor ki: “Ülke gündemine, Osmanlılık yerine olsa gerek, Türkiyelilik kavramını getirmeye yeltenenler, Fener Rum Patriki ile defalarca görüşerek, Ruhban Okulu'nun açılması için kolları sıvamışlardır.” Bugünlerde yine okulun açılma gayretleri vardır. **Anlaşılacağı üzere Dışışleri Bakanlığı doğru söylemektedir, Patrikhane konusundaki politikalarda değişen bir şey yoktur!**

“Bugün, kendisini devletlerarası bir konuma taşıyan Patrikhane ve geçmişte olduğu gibi arkasında duran güçlerin Lozan'ı ortadan kaldırmayı hedeflediği artık tüm açıklığıyla ortaya çıkmıştır ... Unutulmamalıdır ki bu devlet Lozan'la kurulmuştur ve yıkılması için Lozan'ın ortadan kaldırılması gerekmektedir.”

“Garbin prestiji hâlâ Garbin milliyetçilik mikrobunu dünyaya aşılamağa devam edecek kadar üstündür, öyle ümit edilir ki, her halükârda, Garbin bu siyasi hastalığının yayılması İslam âleminde an'anevi İslami birlik duygusu ile önlenmiş olsun.”

İktidara geldiğinden bu yana hiçbir uyarıya kulak asmayan ve hâlen fırsat buldukça “Menziline” yürüyen bugünkü yönetimle bu badireyi atlatmak mümkün görünmemektedir. **Türk milliyetçilerinin ve Türk siyaset yapıcılarının zararın neresinden dönersek kârdır deme zamanı geçmeye başlamıştır.**

Türk Milleti için artık “Görev günü geldi” demektir.